

projektymiejskie.pl
pomagamy miastom mądrze się rozwijać

REWITALIZACJA CENTRUM GRAJEWA

Rewitalizacja Szkolenie dla pracowników Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych Miasta Grajewo w ramach Projektu pt. „Rewitalizacja centrum Grajewo”

Dzień 1

Grajewo, 23 marca 2017 r.

Andrzej Brzozowy / Projekty Miejskie

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Plan szkolenia

Dzień 1 (23 marca 2017) Trener: Andrzej Brzozowy

WPROWADZENIE DO REWITALIZACJI (OK. 3H)

Pytania i odpowiedzi, dyskusja

PARTYCYPACJA W REWITALIZACJI (OK. 1H)

Pytania i odpowiedzi, dyskusja

WARSZTAT CZ. 1 (OK. 4H)

Rozwój Grajewo a rewitalizacja - problemy i potrzeby; potencjały i interesariusze rewitalizacji w Grajewie

Dzień 2 (24 marca 2017) Trener: Rajmund Rys

PROGRAM REWITALIZACJI (OK. 3H)

Pytania i odpowiedzi, dyskusja

PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK REWITALIZACJI Z POLSKI I ZAGRANICĄ (OK. 1H)

Pytania i odpowiedzi, dyskusja

WARSZTAT CZ.2 (OK. 4H)

Kierunki rewitalizacji w Grajewie, przedsięwzięcia, i projekty, pomysł na GPR; Identyfikacja narzędzi rewitalizacji możliwych do zastosowania w Grajewie

PODSUMOWANIE

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Propozycja sposobu pracy

- Rozgrzewka
- Prezentacja
- Pytania i odpowiedzi
- Warsztaty
- Dyskusja
- SMS/telefon/pilne sprawy

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Podstawy merytoryczne nowego podejścia do rewitalizacji

- pytania i dyskusja mile widziane!

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Dlaczego rewitalizacja jest teraz tak ważna?

- ▶ Dziesięciolecie degradacji i zaniedbania w różnych sferach miast
- ▶ Akcent na zrównoważony rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych
- ▶ Krajowe dokumenty strategiczne (KSRR, KPZK 2030) – OSI/OP
- ▶ Krajowa Polityka Miejska 2023
- ▶ Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
- ▶ Umowa Partnerstwa 2014-2020 i programy operacyjne (RPO i KPO)
- ▶ Potrzeba zwiększenia efektywności funduszy europejskich i krajowych
- ▶ Rozkwit „świadomości miejskiej” i ruchów miejskich
- ▶ Kolejny etap myślenia o rozwoju lokalnym w Polsce

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja i „rewitalizacja”

DOTYCHCZAS:

- ▶ wiele ważnych, dobrych przedsięwzięć,
- ▶ zmiany w centrach miast, zahamowanie negatywnych zjawisk,
- ▶ interwencje w substancję mieszkaniową, poprawa warunków życia,
- ▶ poprawa stanu zabytków,
- ▶ podniesienie atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej

ALE CZĘSTO:

- ▶ nadużywanie pojęcia „rewitalizacja”,
- ▶ rozproszenie działań,
- ▶ słaby nacisk na przedsięwzięcia miękkie,
- ▶ słaba partycypacja społeczna,
- ▶ fragmentaryczność działań (brak kompleksowości),
- ▶ niedostateczna diagnoza kryzysu oraz jego przyczyn

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja i „rewitalizacja”

Rewitalizacja i „rewitalizacja”

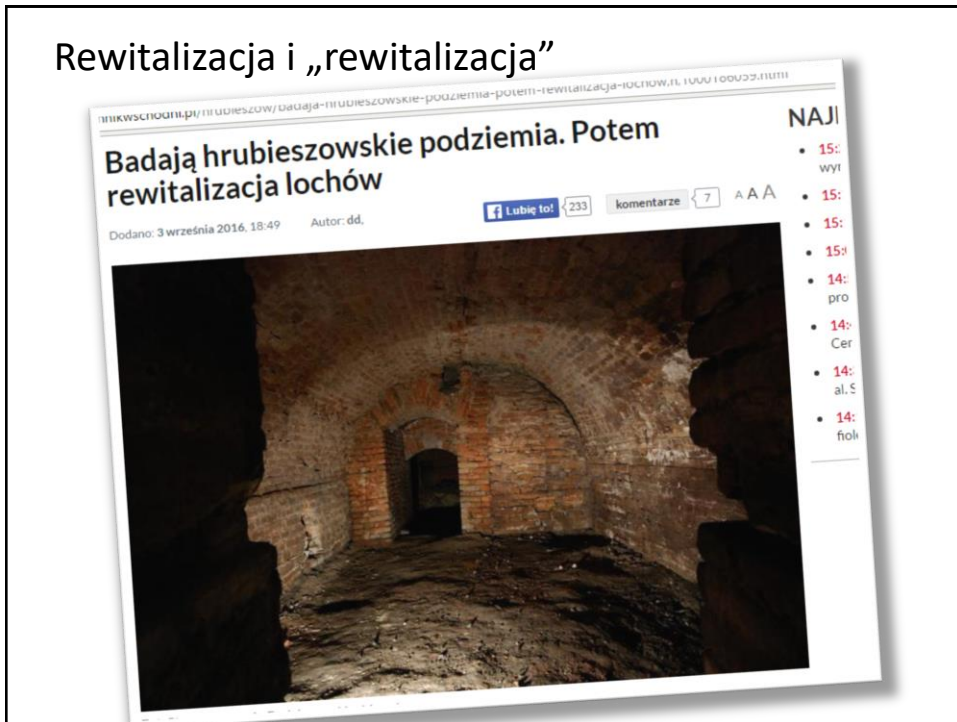
Stary Rynek przed "rewitalizacją"

Stary Rynek po "rewitalizacji", która kosztowała 6,3 mln

Rewitalizacja i „rewitalizacja”

Rewitalizacja i „rewitalizacja”

Wnioski dla nowego systemu rewitalizacji

potrzeba ZINTEGROWANEGO podejścia

dążenie do REALNEJ trwałości efektów

koncentracja TERYTORIALNA i TEMATYCZNA

potrzeba montażu finansowych na rzecz rewitalizacji

potrzeba znacznego wsparcia ZDOLNOŚCI INSTYTUCJONALNYCH

podnoszenie znaczenia KWESTII SPOŁECZNYCH i GOSPODARCZYCH

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja – definicja ustawowa

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

[USTAWA z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji]

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

13

Rewitalizacja – najważniejsze regulacje

- **Wytczne** w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Ministerstwo Rozwoju, 2 sierpnia 2016)
- **Ustawa** z 9 października 2015 r. o rewitalizacji
- **RPO Woj. Podlaskiego + SZOOP**

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

14

Interesariusze rewitalizacji – klucz!

▶ **Rewitalizację prowadzi się (nie tylko programuje)**

z ludźmi i dla ludzi!

▶ **Interesariusze to zbiór szeroki i otwarty:**

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji
- właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na OR (w tym spółdzielnie, wspólnoty, TBSy)
- pozostali mieszkańcy gminy
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- organy władzy publicznej i inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa
- ... i wszystkie pozostałe osoby i podmioty które zainteresowane są procesem rewitalizacji w mieście!

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020

- ▶ Ramowy dokument warunkujący wydawanie środków unijnych na lata 2014-2020 na przedsięwzięcia rewitalizacyjne
- ▶ Kierowane do Instytucji zarządzających regionalnymi i krajowymi programami operacyjnymi
- ▶ Wskazują kryteria i wymagania, jakie muszą spełniać projekty rewitalizacyjne, które ubiegają się o wsparcie ze środków UE
- ▶ Główny akcent na przygotowanie dobrych programów rewitalizacji (stanowiących wymóg konieczny uznania projektu z niego wynikającego za „rewitalizacyjny”)

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Wytyczne – przesłanie merytoryczne (zgodne z KPM)

Rewitalizacja to istotny element całościowej wizji rozwoju gminy

Pełna diagnoza służąca wyznaczeniu OR i występujących na nim problemów

Konieczne ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych

Narzędzia i zakres interwencji dopasowane do potrzeb i uwarunkowań OR

Niezbędna synchronizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej

Podstawą wdrożenia programu jest koordynacja działań, monitorowanie rezultatów i ewaluacja skuteczności oraz efektywności realizacji programu

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Ustawa o rewitalizacji (1)

- ▶ ustawa zachowuje **fakultatywny** charakter
- ▶ ma na celu wprowadzenie **ram formalnoprawnych** przygotowania i prowadzenia procesów kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych
- ▶ definiuje podstawowe pojęcia – przede wszystkim samo pojęcie rewitalizacji
- ▶ ustanawia przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, jako jej **fakultatywne zadania własne**
- ▶ reguluje **zawartość i tryb powstawania gminnego programu rewitalizacji** – jako podstawy prowadzenia przez gminy działań
- ▶ w zasadach ogólnych **wprowadza zasadę partycypacji** dla większego uspołecznienia działań rewitalizacyjnych

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Ustawa o rewitalizacji (2)

- ▶ umożliwia **wprowadzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji** i ustanowienie na jej obszarze szeregu rozwiązań prawnych wspomagających przeprowadzenie tego procesu
- ▶ Ustawa przewiduje szereg **zmian w ustawach odrębnych**, w tym wprowadzenie dodatkowego instrumentu planowania przestrzennego dla obszarów zdegradowanych – **miejscowego planu rewitalizacji** (specjalnej formy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego)

- Pełna informacja o ustawie w drugim dniu szkolenia -

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

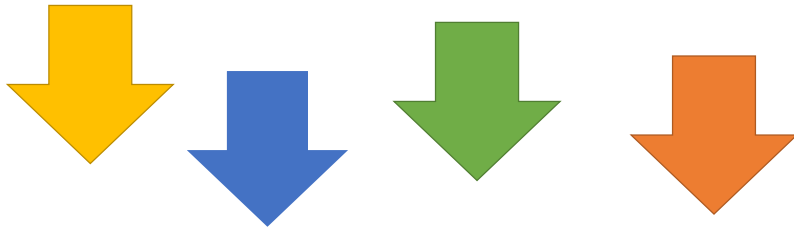
Merytoryczne aspekty rewitalizacji

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

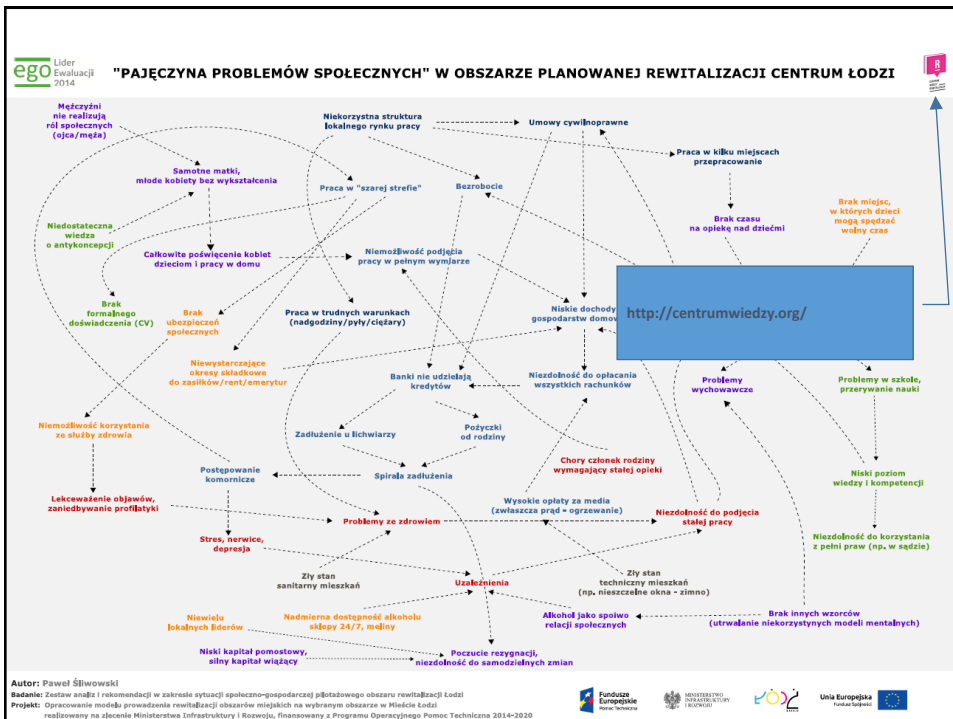
Rewitalizacja w pierwszej kolejności ma rozwiązywać problemy społeczne

OD WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

DO SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja w pierwszej kolejności ma rozwiązywać problemy społeczne

- ▶ Mapowanie problemów
- ▶ Praca w społeczności w oparciu o zasoby i potencjały
 - ▶ talenty ludzi, instytucje, ngos, inicjatywy, grupy nieformalne, ekonomia społeczna, lokalny biznes, newcomers, studenci
 - ▶ mobilizowanie instytucji, ludzi, organizacji, praca bezpośrednia z mieszkańcami
 - ▶ praca MOPS, CIS i innych instytucji i jednostek oraz: wolontariat, partnerstwo, kampanie społeczne, wydarzenia, rzecznictwo, informacje obywatelska
 - ▶ upodmiotowienie „empowerment”

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja a mieszkalnictwo

- ▶ Konieczne gwarantowanie mieszkańcom OR poczucia stabilności i możliwości stopniowego przezwyciężania problemów
- ▶ Klarowne zasady najmów
- ▶ Dobra (uporządkowana) współpraca ze wspólnotami
- ▶ Pomoc w dostosowaniu warunków mieszkaniowych do sytuacji rodzinnej
- ▶ Polityka w zakresie realizacji obowiązków wynikających z wyroków sądowych

Zawsze dążymy do równoważenia struktury mieszkańców - „social mix”!

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja a ożywienie gospodarcze

▶ Wspieranie drobnej przedsiębiorczości

- ▶ Szyldy, estetyka siedzib, zmiany siedzib
- ▶ Zapewnienie funkcji
- ▶ Spotkania z przedsiębiorcami
- ▶ Inwentaryzacja przed procesem
- ▶ Rzetelna informacja o planowanych pracach
- ▶ Konkursy dla przedsiębiorców
- ▶ Programy ochrony rzemiosł, dla kreatywnych itd.
- ▶ Przestrzenie tematyczne - bazarki, giełdy, jarmarki
- ▶ Polityka czynszowa wobec najemców lokali handlowych/usługowych

Brzydkie słowo na „B”:
GENTRYFIKACJA

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Punkt Kultury z użytkownikiem Paulina Zarebska-Denysiuk i innymi osobami (2) w: Punkt Kultury.

Wczoraj o 13:45

Marzy Ci się nowy szyld Twojego lokalu? Stary już nie przyciąga klientów? Zapraszamy przedsiębiorców, właścicieli sklepów z ul. 1-go Maja oraz ul. Zamojskiej w Lublinie do wzięcia udziału w projekcie. ***ZA DARMO ODMIENIMY SZYLD TWOJEGO SKLEPU/ZAKŁADU*** Formularze zgłoszeniowe do pobrania w Punkcie Kultury od pn. do pt. od 10 do 13. Czekamy do 31 lipca.

fol. Traffic Design / Gdynia
Lubelscy Kupcy, Kupcy Lubelscy, Rada Dzielnicy Za Cukrownią, Stare Bronowice Lublin, Budżet Obywatelski w Lublinie, Obywatelski Lublin, Centrum Kultury w Lublinie, Zamojska od Nowa - ul. Zamojska 8 Lublin,

Zródło: <https://www.facebook.com/1majalublin/>

Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Mobilność miejska i planowanie przestrzenne a rewitalizacja

THE REVERSE TRAFFIC PYRAMID
bicycle innovation lab

Dubai from the air | Dubai from the ground | Porównanie ile przestrzeni zajmuje 40 samochodów, 45 rowerów i 1 autobus #ETZT2014

Copenhagen from the air | Copenhagen from the ground

Mobilność miejska i planowanie przestrzenne a rewitalizacja

THE REVERSE TRAFFIC PYRAMID
BY bicycle innovation lab

WALKING/RUNNING
CYCLING
UTILITY BICYCLES
PUBLIC TRANSPORT
TAXI / TRANSPORT
CAR SHARING
OWN CAR
FLYING

Strona główna Aktualności NIK Kontrola Dla dziennikarzy Praca w NIK

Strona główna > Informacje o wynikach kontroli

NIK o bezpieczeństwie pieszych i rowerzystów na drogach publicznych

15 lipca 2016 07:45

Obecny system zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego nie umożliwił skutecznej ochrony pieszych i rowerzystów. Działania publicznej administracji drogowej nie doprowadziły do poprawy bezpieczeństwa rowerzystów w ruchu drogowym. Poprawiło się co prawda bezpieczeństwo pieszych, wciąż jednak w Polsce nadal co trzeci zabity na drodze to pieszy, podczas gdy w UE – co piąty. Na niezadowolający stan bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów wpływ ma również niedostosowanie infrastruktury drogowej do ich potrzeb. NIK zwraca uwagę, że długość tras dla rowerzystów przystała w ostatnich latach wolniej niż popularność ruchu rowerowego.

Ogólny stan bezpieczeństwa na polskich drogach w ostatnich pięciu latach wyraźnie się poprawił. W porównaniu z 2010 r. liczba wypadków drogowych w 2015 r. zmalała o 15 proc. (o 5 865), liczba poszkodowanych zmniejszyła się o 19 proc. (o 10 116 osób), w tym liczba ofiar śmiertelnych aż o 25 proc. (o 969 osób). W 2015 roku odnotowano 32 967 wypadków drogowych, w których poszkodowanych zostało 42 716 osób, z czego śmierć poniosło 2 938 osób.

Liczba wypadków drogowych i liczba zabitych w ich wyniku w latach 2010-2015

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Przykład transformacji ulicy – woonerf (podwórzec miejski)

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Zródło: <http://www.onevizag.org/>

Rewitalizacja a smart city

- ▶ Mądrze zarządzane miasto (MOF)
- ▶ Wykorzystanie nowych technologii – to nie cel sam w sobie
- ▶ Smart city 3.0 – silne powiązania z rewitalizacją

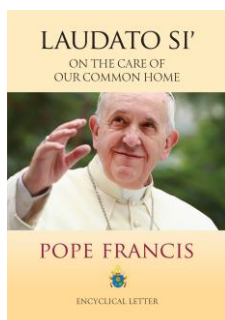

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

30

Rewitalizacja a dziedzictwo i kultura

Obok dziedzictwa przyrodniczego, równie zagrożone jest dziedzictwo historyczne, artystyczne i kulturowe. Jest ono częścią tożsamości danego miejsca i podstawą do budowania miasta o dogodnych warunkach życia.

Nie chodzi o niszczenie czy tworzenie nowych miast, hipotetycznie bardziej ekologicznych, w których nie zawsze chcieliby się żyć.

Trzeba uwzględnić historię, kulturę i architekturę określonego miejsca, warunkujące jego oryginalną tożsamość.

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja a dziedzictwo i kultura

„Celem ochrony zabytków jest odkrycie i zachowanie wszystkiego, co da się zachować, celem dziedzictwa zaś jest współczesna konsumpcja przeszłości”

„Dziedzictwo jest funkcją miejsca i opcją rozwoju”

dr Gregory Ashworth

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

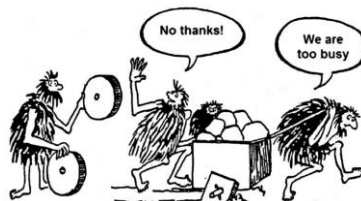

Zespół i zdolność instytucjonalna

- ▶ *Commitment* (zaangażowanie+zobowiązanie)
 - rewitalizacja jako z priorytetów burmistrza/ rady
- ▶ Zespół z silnym i stałym wsparciem burmistrza
- ▶ Pełnomocnik/koordynator – to cały etat!
- ▶ Koordynacja to stałe zadanie – aż przerodzi się w normę działania miasta

- ▶ Wykorzystanie zewnętrznych ekspertów
- ▶ Ale wcześniej – wiedza i energia lokalnych interesariuszy, ruchów miejskich, organizacji
- ▶ Centrumwiedzy.org i inne źródła wiedzy
- ▶ Studia dot. rewitalizacji

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Program rewitalizacji regulacje i podejścia

- pytania i dyskusja mile widziane!

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Program rewitalizacji

Program rewitalizacji (wg zaktualizowanych Wytycznych MR) to:

- a. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), **wieloletni program działań** w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, **zmierzący do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju**, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji),
- LUB
- b. gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777).

LPR

Taki będzie
w Grajewie

GPR

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

35

Program rewitalizacji – dwie ścieżki

A - Program rewitalizacji – tzw. LPR (na podstawie ustawy o samorządzie gminnym) – vide Wytyczne MR

B - Gminny program rewitalizacji (na podstawie ustawy o rewitalizacji)

- ▶ W każdym przypadku – cel to **kompleksowe wyprowadzenie obszarów ze stanu kryzysowego!**
- ▶ Podstawa merytoryczna – Krajowa Polityka Miejska (zwl. rozdz. 4.5)
- ▶ Podstawa finansowania z funduszy europejskich – Umowa Partnerstwa (1.2.3, 3.1.3 i in.) i Programy Operacyjne (zwłaszcza RPO)
- ▶ Przepisy przejściowe (data graniczna: 31 grudnia 2023)

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

36

Ustawa a wytyczne

Ustawa o rewitalizacji	Wytyczne
Ustawa ma charakter zbioru narzędzi, służących prowadzeniu efektywnych procesów rewitalizacji	Ramowy dokument warunkujący wydawanie środków unijnych na lata 2014-2020 na przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Mieszkańcy, władze publiczne, w tym samorządowe, organizacje społeczne, przedsiębiorcy	Instytucje zarządzające regionalnymi i krajowymi programami operacyjnymi
Stworzenie ram prawnych dla skutecznych procesów rewitalizacyjnych, które zachęcać będą podmioty publiczne i prywatne do współpracy i koncentracji środków i działań na obszarach zdegradowanych	Dotyczą kryteriów i wymogów, jakie muszą spełniać projekty rewitalizacyjne, które ubiegają się o wsparcie ze środków UE
Dostępność do szerokiego wachlarza narzędzi ułatwiających procesy rewitalizacji	Główny nacisk został położony na odpowiednie przygotowanie programów rewitalizacji stanowiących wymóg konieczny uznania projektu z niego wynikającego za „rewitalizacyjny”
EFEKT (ZAWSZE): DOBRY PROGRAM REWITALIZACJI!	
<p>Projekt współfinansowany ze środków Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna</p> <p>MINISTERSTWO ROZWOJU</p> <p>UCHWALONE W SEjmiku WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO</p> <p>Unia Europejska Fundusz Spójności</p> <p>14-2020 oraz budżetu państwa</p> <p style="text-align: right;">37</p>	

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020

- ▶ **ujednoczenie warunków realizacji** projektów rewitalizacyjnych
- ▶ **koordynacja wsparcia** dla projektów rewit. w ramach RPO i KPO
- ▶ uporządkowanie pojęć:
 - ▶ **Rewitalizacja**
 - ▶ **Program rewitalizacji**
 - ▶ **Stan kryzysowy**
 - ▶ **Obszar zdegradowany**
 - ▶ **Obszar rewitalizacji**
 - ▶ **Projekt rewitalizacyjny**
- ▶ ułatwienie monitorowania wydatków ze śr. UE na rewitalizację

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak programować i prowadzić rewitalizację?

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji **jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;**
- b. **pełna diagnoza** służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. **ustalenie hierarchii potrzeb** w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy **dobór narzędzi i interwencji** do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. **zsynchronizowanie działań** w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. **koordynacja** prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego **zasady partnerstwa** polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

39

Obszar zdegradowany a obszar rewitalizacji

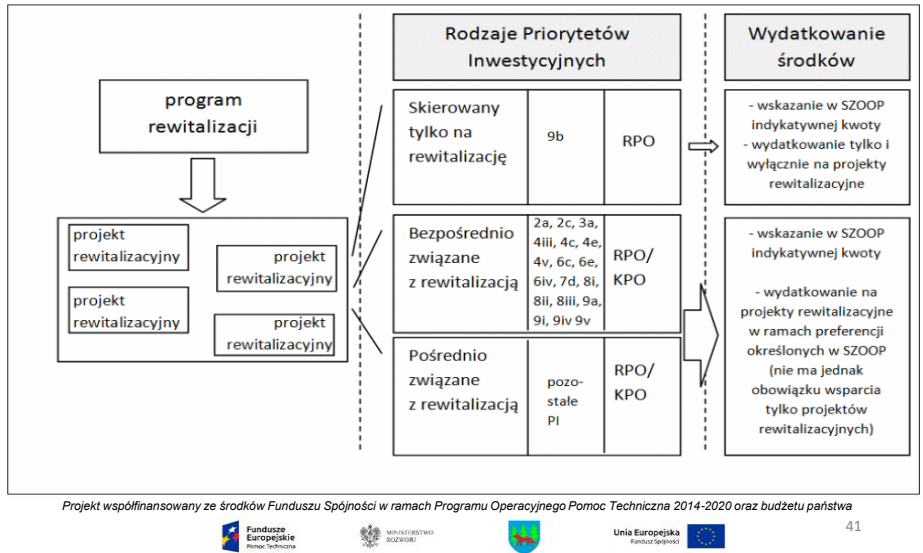
- ▶ **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
- ▶ **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.
 - ▶ Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz **nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.**
 - ▶ W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

40

Powiązanie projektów rewitalizacyjnych z rodzajami priorytetów inwestycyjnych

Pytania i dyskusja

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Partycypacja

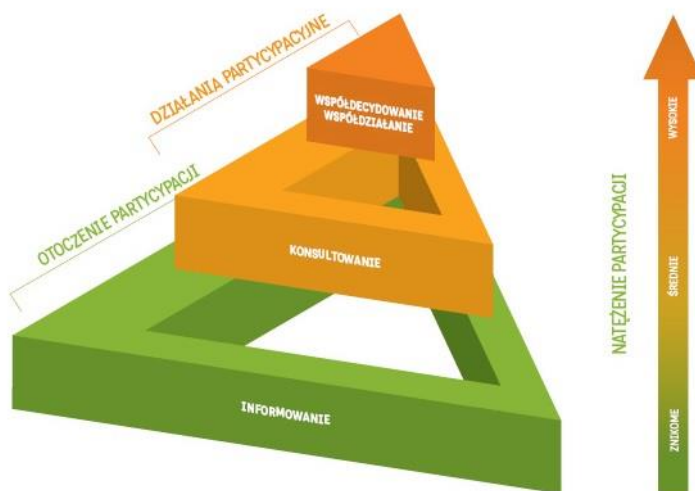
- pytania i dyskusja mile widziane!

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

43

Drabina partycypacji

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak zmotywować uczestników?

Bądź wiarygodny.

Wiarygodność inicjatora działań jest jednym z kluczowych czynników umożliwiających sprawne zmotywowanie ludzi do zaangażowania się w proces partycypacyjny.

- ▶ **Nie obiecuj „na wyrost”** – określ realny i konkretny cel, planowany rezultat działań.
- ▶ **W jasny sposób pokazuj korzyści zaangażowania się** w działania; jest to szczególnie ważne w przypadku rozmowy z władzami lokalnymi, które należy zainteresować wymiernymi i rzeczywistymi korzyściami wynikającymi z podjęcia działań.
- ▶ W miarę możliwości **zaprezentuj „przeszły” sukces** – warto pokazać, że nie jest się organizacją „znikąd”, posiada się doświadczenie.
- ▶ W każdym momencie podejmowanych **działań mów jawnie o ryzyku, zagrożeniach**. Nie ukrywaj możliwych trudności, nie zatajaj informacji przed uczestnikami.
- ▶ Dokonaj **jasnego podziału obowiązków** – publicznie zadeklaruj realizację określonych działań.
- ▶ Staraj się zaangażować lokalnych **liderów i autorytety**, które swoją postawą mogą wesprzeć inicjatywę i uwiarygodnić nasze działania.
- ▶ W trakcie trwania projektu, na każdym jego etapie, **prezentuj w czytelny i łatwo dostępny sposób efekty podejmowanych działań** – tak by każdy uczestnik procesu mógł „doświadczyć” rezultatów swojego zaangażowania.

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak zmotywować uczestników?

Bądź zrozumiały.

- ▶ W zrozumiały (i w miarę możliwości dostosowany do grupy odbiorców) sposób wyrażaj się i komunikuj istotne treści.
- ▶ Twórz łatwe do zrozumienia i czytelne „instrukcje uczestnictwa” – tak, by każdy potencjalny uczestnik wiedział co, kiedy i po co ma zrobić.
- ▶ Ograniczaj możliwie wszelkie inne bariery – np. dotyczące godziny lub miejsca spotkań lub jakichkolwiek innych „technicznych” czynników.

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak zmotywować uczestników?

Bądź poinformowany.

- ▶ **Poznaj lokalne środowisko** – wiedza na temat „kto jest kim”, odnalezienie lokalnych liderów, autorytetów daje możliwość znalezienia wiarygodnych partnerów dla inicjatywy, warto mieć świadomość istotnych z punktu widzenia przedstawicieli lokalnej społeczności zależności.
- ▶ **Dokładnie zdiagnozuj sytuację wyjściową** – szczegółowe poznanie interesów poszczególnych grup/uczestników procesów jest jednym z kluczowych warunków powodzenia partycypacji. Pozwala także na prawidłowe sformułowanie komunikatów motywujących, dostosowanie procesu do faktycznych potrzeb osób zaangażowanych w działania.

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak zmotywować uczestników?

Bądź realistą.

- ▶ **Zaczynaj od czegoś namacalnego** – zainicjowane przez siebie działania warto rozpocząć od „małego kroku”, który przyniesie realny i namacalny efekt, widoczny i doceniany przez uczestników. Pomoże to w uwiarygodnieniu skuteczności procesu.
- ▶ **Oferuj „konkretne” wynagrodzenia** – zwłaszcza uczestnikom najbardziej zaangażowanym w proces, konkretne wynagrodzenia, np. karnety na basen, karty miejskie (warto unikać „honorariów” pieniężnych)

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak zmotywować uczestników?

Doceniaj.

Motywowanie uczestników partycypacji (tak samo, jak uczestników jakiegokolwiek innego działania) w trakcie jej trwania w dużej mierze opiera się także, na **zauważaniu ich aktywności i docenianiu jej**.

W przypadku procesu partycypacyjnego (który dla wielu ludzi pozostaje „nowością”, dziwnym, często nie do końca zrozumiałym działaniem) niepewność i zdystansowanie uczestników można przełamać przez **docenianie ich aktywności** i tym samym utwierdzanie raz podjętych przez nich decyzji na temat zaangażowania się w proces.

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Jak zmotywować uczestników?

Bądź wytrwały.

Inicjowanie procesu partycypacji, w wielu środowiskach może być postrzegane jako działania niezrozumiałe lub niepotrzebne, a budowanie wiarygodności organizacji przychodzącej „z zewnątrz” może zabrać wiele czasu – **warto więc być wytrwałym** w podejmowanych próbach i działaniach motywujących.

Źródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Techniki partycypacji

- ▶ 21st century town meeting
- ▶ Budżet partycypacyjny
- ▶ Charette
- ▶ Future City Game
- ▶ Kawiarnia Obywatelska
- ▶ Komórki planujące
- ▶ Narada obywatelska
- ▶ Ocena partycypacyjna
- ▶ Otwarta przestrzeń
- ▶ Panel obywatelski
- ▶ Planning for Real (TM)
- ▶ Planowanie partycypacyjne
- ▶ Sądy obywatelskie
- ▶ Sondaż deliberatywny®
- ▶ Spacerzy badawcze
- ▶ Warsztaty przyszłościowe
- ▶ World Café
- ▶ ... a w Grajewie?

Zródło: <http://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/abc-partycypacji/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Techniki partycypacji - Spacerzy badawcze

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Techniki partycypacji - Kawiarnia Obywatelska

Kawiarenki obywatelskie
o przyszłości Parku Miejskiego w Starachowicach

4 października 2016

PARK
w STARACHOWICACH

14:00 - spotkanie z młodzieżą
na placu pod Skałkami

15:30 - spotkanie z seniorami
w Galerii Skałka

18:00 - spotkanie z organizacjami
pozarządowymi w pubie Strych

Fundusze Europejskie
Pracę Techniczną

Unia Europejska
Fundusz Społeczny

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Fundusze Europejskie
Pracę Techniczną

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Społeczny

Techniki partycypacji – atrakcyjność

Nie zapominajmy!

- ▶ Różne potrzeby i oczekiwania interesariuszy
- ▶ Język
- ▶ Miejsce
- ▶ Streszczenia
- ▶ Opracowania
- ▶ Infografiki
- ▶ Dzieci

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Kanały informacji

- ▶ Lokalna prasa
- ▶ Radio, TV
- ▶ Plakaty – treść, forma
- ▶ Ulotki
- ▶ Social media
 - ▶ Blogerzy lokalni
 - ▶ Organizacje,
 - ▶ Grupy nieformalne
 - ▶ Autorytety
 - ▶ Szkoła
 - ▶ Kościół
 - ▶ ...?

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

1

Warsztat 1

*Rozwój Grajewa a rewitalizacja
– problemy, potrzeby,
potencjały, interesariusze*

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

57

Problemy i potrzeby mieszkańców i obszaru

PROBLEMY

- ▶ Jak doprecyzować występujące problemy?
- ▶ Jaka jest ich hierarchia ważności (dotkliwości)?
- ▶ Jak i z czym pomocą dokładnie zbadać obszar zdegradowany/ obszar rewitalizacji?
- ▶ Jaka jest już teraz wiedza w mieście/gminie i kto ją ma?

POTRZEBY

- ▶ Jaka jest hierarchia potrzeb mieszkańców OR?
- ▶ W jaki sposób najlepiej je poznać?
- ▶ Kto ma je zaspokoić i w jakim stopniu/zakresie?
- ▶ Jak je wypełnić skutecznie i trwale?
- ▶ Co możemy/powinniśmy zrobić inaczej niż dotychczas?

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Potencjały i interesariusze

POTENCJAŁY

- ▶ Jakie są realne potencjały Grajewa?
- ▶ Które z potencjałów mogą być wykorzystane na rzecz lokalnej społeczności i ożywienia najbliższego obszaru miasta?
- ▶ Jaki wpływ na wykorzystanie lokalnych potencjałów mają władze lokalne, jakie jednostki miejskie, a jakie inne podmioty?

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI

- ▶ Kto **może** włączyć się w rewitalizację?
- ▶ Kto **powinien** włączyć się w rewitalizację?
- ▶ Jak dotrzeć z informacją i zachętą do wszystkich mieszkańców OR?
- ▶ Jak jest rola i znaczenie organizacji społecznych w Grajewie, na OR?

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Rewitalizacja – ważne kwestie

- z ludźmi i dla ludzi
- Interesariusze
- zasoby
- koncentracja
- program dopasowany do potrzeb i potencjałów
- kwestie społeczne – podstawa
- koordynacja
- nie tylko fundusze europejskie

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

60

Źródła, referencje, przydatne strony

- ▶ <http://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/polityka-miejska/>
- ▶ <http://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/rewitalizacja/>
- ▶ Publikacja – dobre praktyki w rewitalizacji <http://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/rewitalizacja/wzorcowe-przyklady-rewitalizacji/>
- ▶ Ustawa o rewitalizacji <http://www.dziennikustaw.gov.pl/du/2015/1777/1>
- ▶ Praktyczny komentarz MIB do ustawy o rewitalizacji http://mib.gov.pl/2-514324a4ec938-1797139-p_1.htm
- ▶ Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytoczne-w-zakresie-rewitalizacji-w-programach-operacyjnych-na-lata-2014-2020/>
- ▶ Centrum wiedzy (Projekt Pilotażowy Łódź) <http://centrumwiedzy.org/>
- ▶ Modelowa Rewitalizacja Miast <https://www.popt.gov.pl/strony/o-programie/wydarzenia/konkurs-dla-samorzadow-modelowa-rewitalizacja-miast/>
- ▶ Publikacje Instytutu Rozwoju Miast nt. rewitalizacji http://irm.krakow.pl/pl/publikacje_instytutu_rozwoju_miast_ntrewitalizacji.html
- ▶ Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji <http://www.forumrewitalizacji.pl/>
- ▶ Przegląd Urbanistyczny (znajdź Tom X) <http://www.przegladurbanistyczny.pl/#!tomycwmo>
- ▶ Portal funduszy europejskich <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>
- ▶ Krajowy Punkt URBACT <http://www.urbact.pl/>
- ▶ NFOŚiGW <https://www.nfosigw.gov.pl/>
- ▶ BGK <https://www.bgk.pl/samorzady/>
 - ▶ Projekty Miejskie ;) <http://projektymiejskie.pl/>

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

Dziękuję za uwagę!

PROJEKTY MIEJSKIE
pomagamy miastom mądrze się rozwijać

www.projektymiejskie.pl

facebook.com/projektymiejskie

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa

62